

HERSZ FRANENBERG

ur. 1930; Lublin

BIOGRAM ŚWIADKA HISTORII

Hersz Franenberg urodził się 10 września 1930 r. w Lublinie. Jego rodzina mieszkała w Spółdomie przy ul. Lubartowskiej 19. W wieku 5 lat zaczął naukę w chederze, a rok później – w szkole powszechnej. Ojciec zajmował się handlem tytoniem w Piaskach, a następnie pracował jako zarządca finansowy huty szkła w Lublinie. W 1938 r. rodzina przeprowadziła się do Warszawy, gdzie ojciec został zarządcą finansowym walcowni metali. Dom przy ul. Sapieżyńskiej, w którym mieszkali, został zbombardowany. Franenbergowie trafili do warszawskiego getta na ul. Muranowską. W sierpniu 1942 r. Hersz opuścił getto warszawskie i wrócił do Lublina. Przez kilka dni przebywał u stryja w getcie na Majdanie Tatarskim, a następnie dostał się do getta w Piaskach, gdzie dołączył na kilka miesięcy do rodziny ojca – Poliseckich (wuj Mendel Polisecki był przewodniczącym miejscowego Judenratu). Z Piask wrócił do getta warszawskiego – pracował tam wraz z rodzicami w jednym z szopów jako tragarz. Niedługo przed wybuchem powstania w getcie warszawskim Franenbergowie opuścili getto przy pomocy żydowskich znajomych zaangażowanych we współpracę z partyzantką i zaczęli ukrywać się po „aryjskiej” stronie – wielokrotnie byli denuncjowani, ale udawało im się wydostać z opresji. Matka i starsza siostra znalazły schronienie u Polaków w Leśnej Podkowie, po pewnym czasie spotkała się tam cała rodzina. Po wyzwoleniu trafili do Międzyrzecza, a następnie, wiosną 1945 r. wrócili do Lublina, gdzie znaleźli zakwaterowanie w dzielnym z kilkunastoma innymi Żydami mieszkaniu przy ul. Lubartowskiej. Hersz uczęszczał przez kilka tygodni do szkoły powszechnej, pomagał też ojcu w handlu tekstyliami na targu przy ul. Lubartowskiej. Wiosną 1946 r. Franenbergowie wyjechali z Polski przez Niemcy do Francji. Spędzili kilka miesięcy w Reims, po czym osiedlili się w Paryżu, w dzielnicy Saint-Denis. Ojciec zajął się pośrednictwem w handlu materiałami krawieckimi – współpracował z żydowskimi rzemieślnikami. Hersz uczył się do matury w szkole wieczorowej, pracując równocześnie u dalekiego kuzyna przy montażu zegarków. Następnie rozpoczął studia uniwersyteckie – zrobił dyplomy z matematyki (specjalizacja nauczycielska), fizyki nuklearnej, statystyki i zarządzania. Pracował jako inżynier w kilku przedsiębiorstwach oraz w Komisariacie Energii Atomowej. Francuskie obywatelstwo uzyskał w 1954 r., brał udział w wojnie algierskiej. Dwukrotnie żonaty (pierwsza żona była Żydówką pochodzenia rumuńskiego, druga – algierskiego), ma troje dzieci.

Autor biogramu	Agnieszka Zachariewicz
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"